

Tarikatımızın Yolu Şeriattır ve Sünnet-i Seniyyedir

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih. Ve's-sâlatu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn tâcı ruûsinâ ve tabîbi kulûbinâ ve üsvetine'l-hase-neti Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-ceza'.

Emmâ ba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve âlihi ve sellem. Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

ثَلَاثٌ مِنْ كُنُوزِ الْبِرِّ: إِخْفَاءُ الصَّدَقَةِ، وَكِتْمَانُ
الْمُصِيبَةِ، وَكِتْمَانُ الشُّكُوفِ. يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى:
«إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي
بِبَلَاءٍ فَصَبْرٌ لَمْ يَشْكُنِي إِلَى عَوَادِهِ، ثُمَّ أَبْرَأْتُهُ،
أَبْدَلْتُهُ لَحْمًا خَيْرًا مِنْ لَحْمِهِ، وَدَمًا خَيْرًا مِنْ
دَمِهِ؛ وَإِنْ أُرْسَلْتُهُ أُرْسَلْتُهُ وَلَا ذَنْبَ عَلَيْهِ، وَإِنْ
تَوَفَّيْتُهُ تَوَفَّيْتُهُ إِلَى رَحْمَتِي

*Selâsün min künûzi'l-birri: ihfâu's-sada-
kati ve kitmânü'l-musîbeti ve kitmânü's-
şekvâ. Yekûlu'llâhu teâlâ: İze'bteleytü abdî
bi-belâin fe-sabare lem yeşkünî ilâ uvvâdihî
sümme ebre'tühû ebdeltühü'l-lahmen hayren
mine'l-lahmihî ve demen hayren min demihî
ve in erseltühû erseltühû ve lâ zenbe aleyhi
ve in teveffeytühû teveffeytühû ilâ rahmetî.*

Sadaka Resûlullah fîmâ kâl ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem ve sevgili kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretlerinin selâmı, rahmeti ve bereketi dünyada ve âhirette üzerinize olsun. Mevlâmız sizi hem bu dünyada hem âhirette bahtiyar eylesin, iki cihan saadetine nâil eylesin.

Sözlerin en şerefli, en kıymetlisi, en güzeli Allah'ın kelâmıdır. *Celle celâlühû ve amme nevâlühû ve lâ ilâhe ğayruhû*. Hepimizin Kur'ân-ı Kerîm'i en mümkün olan dikkatli ve kuvvetli bir şekilde öğrenmeye, ezberlemeye, Kur'ân-ı Kerîm'e âşinâ olmaya, Kur'ân-ı Kerîm'in ehli olmaya çalışmamız gerekiyor. O Hâlıkımız'ın sözü, Yaradanımız'ın, âlemlerin Rabbi'nin hitabı, vahyi...

Beşer sözlerinin de en güzeli Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîsi şerîfleridir. Allahu Teâlâ hazretleri Peygamber Efendimiz'e Kur'ân-ı Kerîm'le beraber bir de muhteşem ve muazzam bir kabiliyet ihsan eylemiş ki o ümmî peygamber bir mektepten, bir hocadan okumamış. O ümmî peygamber bütün alimlerin karşısında diz çöktüğü, hayret ettiği, hayran kaldığı, muhteşem bir ilim ve maarif hazinesi olmuş. Ve sözleriyle dünyamı-

zın, âhiretimizin her meselesine ışık tutmuştur. Onun için, hadîs-i şerîfleri bizim rehberimizdir, şifamızdır, dertlerimizin ilacıdır, devasıdır. Beşer sözlerinin en güzeli, en kıymetlisi, en doğrusu Resûlullah'ın sözüdür.

Yolların en güzeli de Peygamber Efendimiz'in tutturmuş olduğu, göstermiş olduğu, çağırılmış olduğu yoldur. O yoldan gidenlere ne mutlu! Sünnete aykırı yollara sapanlara ne yazık! Çünkü sünnetin zıddı bid'attir. Sünnetle hareket etmeyen insanlar, isterse "ibadet ediyorum" sansalar bile, "hayır işliyorum" sansalar bile, sünnete uygun olmayan işler bid'at, bid'atler de dalâlettir. "Her dalâlet ve sahibi cehenneme düşecektir, cehennemde yanacaktır, cehennemdedir." diye Peygamber Efendimiz ihtar etmiştir, ihbar eylemiştir.

a. İyi Bir Müslüman Kur'an-ı Kerim'e ve Sünnete Sımsıkı Sarılmalıyız

Binâenaleyh, bizim iyi bir müslüman olmak için sımsıkı Kur'ân-ı Kerîm'e ve var gücümüzle Peygamber Efendimiz'in sünnetine sarılmamız gerekmektedir. En güzel Müslümanlık, evliyâlık yolu budur. Onun için, hepimizin Resûlullah'ın sünnet-i seniyyesini öğrenmek

hususunda azamî gayret göstermemiz gerekiyor.

Bizim tekkemizin de ders kitabı Resûlullah'ın hadîs-i şerîfleridir.

Tarikatle şeriat arasını ayırmak isteyenler görsünler ve doğru yol nasıl olurmuş görsünler! Elhamdülillah ki tarikatimizin yolu şeriattir ve sünnet-i seniyye-i nebeviyyedir. Bid'atlerden uzak durmak, bid'atlerle savaşmak şîârımızdır.

Onun için, İstanbul'da hadîs-i şerîfleri okuyoruz, gittiğimiz yerlerde hadîs-i şerîfler okuyoruz. Burada da -burası bizim eski şehrimizdir, emekli olmadan önce oturduğumuz beldedir- haftada bir hadis dersi yapıyorduk. Şimdi İstanbul'dan Ankara'ya nasip olup da geldikçe, fırsat oldukça bu dersleri yapıyoruz. Ama bizim sözümüz, ricamız şudur: Her hafta perşembe akşamı burası böyle dolmalı ve kardeşlerimiz Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini dinlemelidir. Hocaları ayarlamak bizdendir ama yeter ki cemaat teşrif buyursun, gelsin, bu hadisleri takip etsin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadisleri çok kıymetlidir ve der-yalar gibidir. Yüzlerce cilt tutacak miktardadır. Ömrü boyunca söylediği sözleri can kulağıyla dinleyen râviler bize nakletmişlerdir.

Geçen gün İbn Şâhin isimli *-rahmetullahi aleyh-* bir alimin hayatını okuyordum, hayretler içinde kaldım. Kur'ân-ı Kerîm tefsiri üzerine bir eser yazmış; bin cüz! Cüz, ne miktar, kaç sayfadır bilmiyoruz ama bin cüz herhalde en aşağı bir forma olsa, düşünün ki 1000 rakamı kolay kolay ne okunur, ne söylenir, ne yazılır... İnsana "Bin tane *Kulhüvallah* oku." desek, bayağı zaman geçer. Halbuki bu bin cüz. Hadîs-i şerîfe dair bir eser yazmış, 1500 cüz. Mâşaallah, çok hoşuma gitti. "O zâtı biraz araştıralım, öğrenelim de eserlerini de arayıp bulalım." diye arkadaşlarıma rica ettim, arıyorlar. Malzemeler de getirdiler.

Bizim bu kitabımızı Hocamız Gümüştaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi yazmış ve demiş ki;

“Bu kitabı tekkede okuyun. Bu kitabı okuyup bitirince tekrar başına geçin, tekrar okuyun, tekrar okuyun... Bunu bir kere okusanız kısa zamanda hakikatli bir alim olursunuz.” buyurmuş.

Ne kadar güzel... Yani Gümüşhaneli Hocamız bizleri Efendimiz’in hadîs-i şerîflerine sevk eyliyor.

Şu mübarek cuma akşamında bu mübarek hadîs-i şerîflere başlamadan önce, başta Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in ruh-i pâkine bizlerden âciz nâçiz muhibleri, ümmetleri olarak bir hediye olsun diye ve onun yanı sıra bütün enbiyâ ve mürselînin ve hepsinin âl’inin, ashâbının, etbâının ve hâsseten Peygamber Efendimiz’in ashâbının, ezvâcının, evlâdının, etbâının, ihvânının, ahbâbının, hulefâsının ve verese-i nebî olan ulemâ-i muhakkikîn ve mürşidîn-i kâmîlin sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin cümlesinin ruhları için; bu kitabı yazan şeyhimiz Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi hazretlerinin ruhu için ve kendisinden feyz alıp yettiğimiz muhterem Hocamız, sevgili büyüğümüz Muhammed Zâhid-i Bursevî hazretlerinin

ruhu için; bir de Őu yaŐadığımız, oturduğumuz, Őu vaazı verdiğimiz beldemizin medâr-ı iftihârı olan Hacı Bayrâm-ı Velî Efendimiz'in ruhu için, arkadaki tepelerden birisinde türbesi bulunan Hüseyin Gâzi hazretlerinin ruhu için ve Ankara'dan gelmiş geçmiş ve burada medfun bulunan evliyâullah ve salihlerin ve bu beldeleri fetheden Őehitlerin, gâzilerin, mücahitlerin ruhları için; ve Őu toplantıya otobüslerle, minibüslerle, taksilerle uzaklardan yakınlardan aşk ile Őevk ile gelmiş olan siz kardeşlerimizin -ki Allah mükâfatlarınızı kat kat ihsan eylesin, dünyada âhirette sizleri bahtiyar eylesin- bütün geçmişlerinizin ruhları Őâd olsun diye, Őu mübarek cuma gecesinde onlar boyunları bükük sizlerden bizlerden dua bekliyorlar, kabirleri nur dolsun, nurları ve sürûrları ziyâde olsun, kabirleri cennet bahçesine dönsün, makamları âlâ olsun diye; Allahu Teâlâ hazretleri biz yaşamakta olan, imtihanı devam etmekte olan mü'minlere de tevfiğini refik eylesin, hidayet üzere bizleri dâim eylesin, nefse Őeytana uydurmasın, dünyanın fâni aldatıcı oyunlarında âhireti unutup yanlış yollara ayaklarımızı kaydırmamasın, saptırmamasın, mü'min-i

kâmillik olarak yaşayalım, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım diye bir *Fâtîha*, 11 *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, o mübâreklerin ruhlarına gönderelim. Buyurun.

Bu hadis kitabımızın bir güzel tarafı şudur ki hadisler alfabetik sırayla dizilmiştir. Onun için, bir insan hadis ezberindeyse hemen başından alfabetik sırasından bulması mümkün oluyor. İkinci bir güzel tarafını da ben vaazlarımda tespit ettim. Alfabetik olduğu için, sistematik değil, konu konu değil, ilk kelimesinin sıralanışına göre olduğu için vaaz esnasında mevzu değişiyor. Böylece gelen dinleyici kardeşlerimize, sizlere her çeşit yemeği olan bir sofraya sunmuş oluyoruz. Sofrada sadece kuru ekmek koysalar, “Yiyin bakalım bunu, suyu da için, yallah...” deseler, o da bir gıda, insan ekmele beslenir. Ama çorbası, etli yemeği, sebze yemeği, salatası, bir de sonunda tatlısı olursa tam bir yemek oluyor. İşte onun gibi oluyor. Böyle çeşitli hadis-i şerîfler olduğu için benim çok hoşuma gidiyor. Bilmiyorum, herhalde siz de değişik konulardan bilgiler almış oluyorsunuz.

Şimdi geçtiğimiz ziyaretlerimizde 261. sayfanın üçüncü hadisine kadar okumuşuz, ben unuttum, Nizameddin Hoca tespit etmiş, oradan devam ediyoruz. Aslında muntazaman başından sonuna devredeceğiz, devredeceğiz, devredeceğiz, Peygamber Efendimiz'in sözlerine, hadislerine âşinâ olacağız; ama işte böyle yavaş yavaş oluyor.

261. sayfanın üçüncü hadîs-i şerîfi:

Selâsün min künûzi'l-birri: ihfâu's-sadakati ve kitmânü'l-musîbeti ve kitmânü's-şekvâ...

Bu hadîs-i şerîfin metnini demin okumuştuk.

Bunu Enes *radıyallahu anh*'ten Taberânî ve İbn Asâkir rivayet etmişler.

Gözümüzün nuru, başımızın tacı, rehberimiz, önderimiz, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

“Üç şey iyiliğin hazinelerindedir. Bu üç şey birr ü takvânın hazinesidir.”

Birr kelimesi iki “r” ile; b-i-r-r. *Birrun*. *Birr*, “iyilik” demek. “İyilik ama Allah’ın emirlerini tutarak Allah’ın yolunda salih bir müslüman olarak yapılan iyilik” demek. Sıradan bir iyilik değil; “Allah’a mutî olarak, Allah’ın rızasına uygun olarak iyilik yapmak” mânasına geliyor.

İyi bir insana “birr ü takvâ sahibi insan” diyoruz. “Hem Allah’tan korkuyor, hem iyi bir insan; Allah’a mutî, öyle çalışıyor.” diyoruz. Anne ve babasına iyilik yapan, iyi evlatlık yapana da *berren bi-vâlideyhi* derler; “ana babasına karşı iyi evlatlık yapan kimse” mânasına. Ama genel olarak herkese iyilik... *Birr*; Allah’ın rızasına uygun bir tarzda herkese iyilik yapmak.

b. İyilik Nedir ?

İnsan “iyilik nedir?” diye düşündüğü zaman... Düşünmek, “işin felsefesini yapmak, tefekkür etmek” demek. Düşündüğü zaman, iyiliğin ne olduğunu tarif etmek lazım.

İyilik nedir?

Çünkü iyiliği İngiliz başka bir şey sanıyor, Alman başka bir şey sanıyor, Japon başka bir şey sanıyor, Hintli başka bir şey sanıyor.

İyilik nedir? Kötülük nedir? Hangi şey iyidir, hangi şey kötüdür?

Biz “İçki içmek kötüdür, haramdır.” diyoruz. Adam içki içiyor. Ötekisi “İçki iyidir.” diyor. Hatta hıristiyanlar adeta şaraba kutsallık vermişler, kilisenin bir [âdeti] yapmışlar. Allah Allah, biz “kötü” diyoruz... Polisler de “kötü” diyor, yakaladığı zaman trafik kontrolünde “‘Hoh’ de bakayım şu alete!” hohladığı zaman alkol miktarı fazla mı; yallah hapse...

Neden?

İçkili araba kullandın.

Niye?

İçkili kullandığı zaman bir yere çarpıyor, zarar oluyor. Sonunda zarar olan bir şey iyi olmaz.

Afyon, esrar, nasıl içilir bilmem ama diyorlar; şuradan koyarmış, koklarmış bir çeşidini... Herhalde çeşidi var; kimisi yutuluyor, kimisi koklanıyor, kimisi sigaraya konuluyor

galiba... Adam onu bulmak için deli divâne oluyor, arıyor. Onun için o iyi. Ama onu kullandıktan sonra bir zaman bir hâle geliyor ki adamı karyolaya bağlıyorlar, krizler geliyor, yazık oluyor. Onu bildiği için, herkes görüyor, acıyor; “Vah vah, mahvolmuş bu adam...” Artık ilaç da kâr etmiyor, tir tir titriyor. Yani insanlıktan çıkıyor, sıhhati gidiyor, ölüme terk... Onun için, “Ne yapalım?” diyorlar, “Afyonu esrarı yasaklayalım. Şiddetli cezalar koyalım. İmâlini yasaklayalım, naklini yasaklayalım, satışını yasaklayalım...” Onun için hakikaten bazı ülkelerde esrar kaçakçılarında çok büyük cezalar veriliyor.

Ne veriliyor?

Ölüm cezası veriliyor.

Mesela Malezya. Malezya’dan geçeceksiniz, pasaportlara vize alınırken yazmış; “Bakın bu ülkede afyon kaçakçılarında ölüm cezası verilir ha! Haberinizi olsun!” diye yazıyor. Suudi Arabistan, vize alıyorsunuz, hacca umreye gideceksiniz, orada yazıyor: “Bakın Suudi Arabistan’a içki sokmak yasaktır, afyon sokmak yasaktır.” Yedi tane esrar kaçakçısının idamı

bugün gazetelerde vardı. Mart ayı içinde 28 kişi idam edilmiş. Demek ki orada da esrara karşı bir saplantı var, satış var ki satan var. Bana kilolarla getirse ben elimin tersiyle itirim, sen itersin. Neden?

“Ben müslümanım, içmem.” deriz.

Ama alışanlar [içiyor.] Hükümetler de en korkunç cezaları veriyor. Adamı öldürüyor. İki tane Pakistanlı, bir tane Afganlı, bir tane Sudanlı, kafası kesilmiş, öldürülmüş. Onu da televizyonda veriyorlar, ötekiler de, başkaları da dehşet içinde kalıyor, ödü patlatıyor, [o işi yapamıyor.]

Demek ki iyi şey nedir, kötü şey nedir?

Allah’ın emrettiği, sonuçları hayırlı olan, sonuçları faydalı olduğu için de aklın da tasvip ettiği şeyler iyidir. Allah’ın yasak ettiği, sonucu itibariyle zararlı olan, aklın da bu sebepten “bu olmasın” diye istemediği şey de kötüdür. İyiliğin tarifi böyle; Allah’ın rızasına uygun olacak. İngiliz’in, Amerikalı’nın, Japon’un, Hintli’nin rızasına uygun olmayacak; Allah’ın rızasına uygun olacak. Sonucu da fay-

dalı olacak. İngiliz yapabilir, Amerikalı yapabilir, Fransız yapabilir; ama sonucu zararlıysa o şey kötüdür.

Adamlar içiyorlar, dinlerinde de yasak yok. Ama ben Amerika'da duydum, 1930'lu senelerde Amerika resmen içkiyi yasaklamış. Biraz demokrat bir ülke, pratik bir ülke. Diyorlar ki; "Amerikalılar'ın felsefesi pragmatizmdir." Yani her şeyi fayda zararla ölçüyor; pragmatik felsefesi var. Meşhur filozofları var. Bir şey sonunda fayda varsa yapılmalı, sonunda zarar varsa yapılmamalı. Pragmatik felsefeyle içkinin zararlı olduğunu bulmuş, 1930 küsurlü senelerde devletçe yasaklamışlar, tutturamamışlar.

Neden?

Çürük deriye dikiş tutmaz; çürümüş.

Elhamdülillah İslâm sağlam, müslümanlar sağlam. İslâm ülkelerinde içkinin haramlığını kabul edip de bu kadar içki içmeyen insan varken devletin aklı olsa... Yok... Ara istersen; sağında solunda, aşağısında yukarısında... Aklı olsa içki fabrikalarını kapatır. Zaten benim dine göre de yasakmış, millet de istemiyor,

“Şunu yasaklayayım da iş bitsin.” der; ama öyle yapmıyor. Tekelden içki üretimine devam ediyor, zararlı oluyor.

Ölçülsün bakalım, trafik kazalarının ne kadarı içkiden oldu? Cinayetlerin ne kadarı içkiden oldu?

Adamı yakalıyorsun, “Sarhoştum, ne yaptığımı bilmiyordum.” diyor. Ne yapacaksın, bak üç kişiyi öldürdün işte! Ne yaptığını bilmiyordun ama bak, üç kişi gitti işte, hayatını kaybetti, senin ne yaptığını bilmem ne yüzünden! Öyle şey olur mu?

Muzır olan, zararlı olan şeyin yaptırılması lazım.

Şimdi “Demokrasiyi getireceğiz.” diye dinimizin yasakladığı şeyin hepsinin önünü açtılar. Ne yaptılar?

Şeytanların hapsedildiği hücrelerin kapısını açtılar. Şeytanlar, yılanlar, çıyanlar, mikroplar dışarı fırladı; şimdi temizlemeye çalışıyorlar. Hava alırsın, zor temizlersin... Bu gi-dişle, bu kafayla tezkere zor alırsın... Hani askerden tezkere almak için de bir şey lazım...

Ne olacak?

Aklını başına alacaksın, kullanacaksın. Nasıl yasaklıyorsun afyonu? O da ondan biraz daha az zararlı. Afyon da zararlı, içki de zararlı. Hadi içkiyi de yasakla.

“Yaygın.”

İstediği kadar yaygın olsun. İslâm bir şey kötü oldu mu, yaygınsa onu meşru saymaz.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz ne dedi?

“Sizin günah işleyenleriniz en kuvvetli insanlar bile olsa benim nazarımda en zayıfınızdır. Sizinle uğraşırım! Mazlumlarınız, haklılarınız da en zayıfı olsa bile benim nazarımda en şerefli, itibarlı insanlar gibidir. Onlar için herkesle mücadele ederim!” dedi.

“Bir kabile zekâtını vermezse onunla çarpışırım, harp ederim!” dedi.

Dediler ki;

“Biz zekât vermeyelim, namaz kılalım.”

“Olmaz! Resûlullah zamanında Resûlullah’ın emrettiği neleri yapıyorsanız yapacaksınız. Yapmaktan vazgeçer, dönerseniz çarpışırım!” dedi.

İslâm’da öyle [mazerete] bakılmaz.

Bu İslâm terbiyesi tutmuşken ne bozuyorsun be adam! Yani pandoranın [kapısını] niye açıyorsun?

İyilik ama “iyilik” dediğimiz şey nedir?

“İyilik” dediğimiz şey; Allah’ın rızasına uygun, sonunda hayır çıkacak olan şeydir. Kur’ân-ı Kerîm’de anlatılan şeydir, hadîs-i şerîflerde anlatılan şeydir.

Sünnet iyi midir, kötü müdür?

Kesiyorsun, kan çıkıyor.

İyi.

Neden?

Peygamber Efendimiz sünneti tavsiye ediyor; iyidir. Hakikaten de sonucunda iyi oluyor; çünkü mikrop olmuyor, iltihap olmuyor, pislik

olmuyor, pasaklılık olmuyor, oradan oraya, kadından erkeğe, erkekten kadına [mikrop] nakli olmuyor. İyi.

Ameliyat oluyorsun, safra kesende taş var; doktorlar yatırıyorlar, karnını kesiyorlar, taşı çıkartıyorlar. İyi mi, kötü mü?

İyi. Sonuç itibariyle vücudun kurtuluyor, karaciğerin kurtuluyor. Netice itibariyle sıhhat buluyorsun.

Afyon?

“Hele bir çek hocam, aman ne güzel hayaller görüyorsun, filmler görüyorsun... Hava-larda uçuyorsun...”

Sonucu itibariyle kötü. O anda tatlı, sonucu kötü. Onun için, olmaması lazım.

İşte iyiliğin ölçüsü bizim için budur.

Bir arkadaşımızla bir hacı teyzeye ev almaya gittik de, adam -evin sahibi- orada bizi de sakallı görünce din düşmanlığı depreşti, bize faizi methetmeye başladı. Biz de; “Bak, faizin ekonomiye şöyle zararı vardır, böyle zararı vardır...” diye söylerken bizim arkadaşlar-

dan bir tanesi; “Bu benim inancımdır. Bu konuda senin sözünü de dinlemek istemiyorum!” dedi, sözü ağzına tıkiverdi.

Tamam, bizim inancımız bu; içki haram, zinâ haram, nâmahreme bakmak haram, başkasının malını nâhak yere yemek haram, aldatmak haram. Elhamdülillah, ne kadar güzel! İnsan biraz efe olmalı, yani kabadayı olmalı. “Bu benim [inancım,] var mı bir diyeceğin?!”

“Utanırım.”

Niye utanacaksınız? Allah’ın yolunda utanılır mı?

“Ne derler?”

Ne derlerse desin. Allah ne diyor, sen ona bak.

Allah sever mi, sevmez mi? Yaptığın işi Allah sever mi?

Sever.

Yap!

Yaptığın işi Allah sevmez, insanlar çok memnun olur, alkışlar... Onu yapma! İsteddiği kadar alkışlasın. Âhirette onların sana faydası

olacak mı? Mahkeme-i kübrâda faydası olacak mı? Cehenneme düşerken onlar seni kurtarabilecek mi?

Kimsenin kimseye faydası olmayacak, o zaman herkes kendi başının çaresine düşecek.

Onun için, Allah'ın rızası esastır.

Bu kadar açıklamadan sonra sözü söyleyelim, Efendimiz'in hadisini açıklayalım:

“Üç şey iyiliğin hazinesidir, hazinelerindedir.”

Yani iyilik oradan kaynaklanıyor, iyi insanın sıfatı bunlar.

Üç şeyin birincisi; *ihfâu's-sadakati*.
“Yaptığı hayrı, sadakayı gizlemek.”

c. Yapılan Sadakayı Gizlemek

Mü'min yaptığı ibadeti, hayrı hasenâtı Allah rızası için yapar; başkasının bilmesine, görmesine, alkışlamasına, “aferin” demesine, “vay be!” demesine, reklamına lüzum yok. Allah rızası için yapar, gizlice yapar, kimse duymaz. Şöyle yanından geçerken adama “merhaba” der, elini sıkıyor gibi yapar, geçer gider.

Adam bir bakar ki avucuna bir milyon lira koymuş. Hay Allah razı olsun. Yani sonradan fark eder. Çaktırmadan, belli etmeden yavaşçacı... Neden?

Allah rızası için yapıyor, başkasının bilmesi önemli değil.

Birisi bu. Sadakanın, hayrın, hasenâtın gizli olması, Allah rızası için olması.

Neden?

Bu gösteriş için olursa riyâ olur, makbul olmaz da ondan. Her şey Allah rızası için olacak. Başkaları beğensin diye yapılmaz.

İkincisi; *ve kitmânü'l-musîbeti*. “İnsanın kendisine gelen musibeti de saklaması, ketmetmesi, söylememesi.”

Başına bir dert gelmiş, sıkıntı gelmiş, hiç belli etmiyor, çaktırmıyor. Bu neden?

Bu da mertlikten. Neden olacak; mert adam da ondan.

Musibet nereden geliyor?

Allah yazmış, O'ndan geliyor. Başkasına onu açmıyor, söylemiyor. Sabırdan sevap alacaktı, söylediği zaman sevabı kaçar. Sabrediyor, sevap alıyor. Hem de kadere rızadan olur. İnsan musibete nasıl tahammül eder?

Kadere razı olduğu için. “Eh bu da benim kaderim.” der, razı olur.

Kadının birisini kıskırtmışlar. Çok güzel bir kadıymış. Çok güzelmiş ama, herkesin hayran kaldığı bir kadın. Kocasını da çok çirkinmiş. Çok çirkin bir kocası varmış. Kader işte, evlenmişler. Kadının yanına girmiş birisi, demiş ki;

“Ya sen ne kadar güzelsin, kocanı ne kadar çirkin.”

Kadının demek ki sadece yüzü, vücudu güzel değil, aklı da ahlâkı da güzel; boynunu bükmüş, gayet ciddi demiş ki;

“Demek ki onun Allah indinde makbul bir güzel ameli varmış ki Allah beni ona mükâfat olarak nasip etti.”

Nasıl ağzını kapattırmış, susturmuş. Allah seviyor. Onun için öyle nasip etmiş.

İnsan biraz mert olacak, feryat etmeyecek, musibet geldi diye bangır bangır bağırmayacak, “ah vah!” etmeyecek; dişini sıkacak, metin olacak, dayanıklı olacak. Müslüman biraz dayanıklıdır. Biraz değil, tam dayanıklıdır. Müslüman dayanıklı olur. İkincisi de bu.

Yaptığı hayrı hasenâtı gizli yapıyor; bu da tevâzuundan, ihlâsından. Başına bir musibet gelmişse kimseye söylemiyor; bu da mertliğinden, kadere rıza göstermesinden. Bu da güzel bir huy. İşte Müslüman böyle huylu bir insandır, yani belli etmez.

Üçüncüsü; *ve kitmânü’ş-şekvâ*. “ Şikâyet etmemesi.”

Şekvâ, Arapça’da iki mânaya gelir. Bir; bir insanı gidip birisine şikâyet edersin. Komşunu karakola şikâyet ettin. Niye?

“Gece saat 2’den, 3’ten sonra, 12’den sonra, radyoyu sonuna kadar açıyor, gece bizi uyutmuyor. Şikayetçiyim!” Bir dilekçe verirsiniz. Şikâyet; *şekvâ* bir bu.

Bir de Arapça’da “hastalık” mânasına gelir. Onun için bir kimseye, doktorun yanına gittiğin zaman doktor sorar:

Ve mâ teşteki? “Şikâyetin ne?”

“Hastalığın ne?” demek, yani Araplar o mânaya bunu kullanır.

İnsan hastalığı da saklayacak. Başına herhangi bir musibet gelir, Karadeniz’de gemileri batar, tarlada harmanı yanar, çocuğuna bir hal gelir, ticaretinde bir sarsılma olur, alacaklısından alacağı parasını alamaz... Ama mert, kendisini darmadağın dağıtmıyor, sağlam duruyor. Bir de hastalık olabilir. Hastalığını da belli etmiyor, söylemiyor.

Peygamber Efendimiz bu üç şeyi saydıktan sonra; *yekûlu’llâhu teâlâ*. “Allahu Teâlâ hazretleri buyurur ki.” diyor.

İze’bteleytü abdî bi-belâin fe-sabare lem yeşkûnî ilâ uvvâdihî sümme ebreetühû ebdeltühû’l-lahmen hayren mine’l-lahmihî. “Ben bir kulumu...” diyor, Allahu Teâlâ hazretleri diyormuş. Peygamber Efendimiz bildirdiğine göre, biz ona dayanarak [söylüyoruz.]

d. Kulun Gelen Musibete Sabretmesi

Allahu Teâlâ hazretleri şöyle buyuruyormuş:

“Ben bir kulumu bir bela ile, hastalık ile müptela kıldığım zaman...”

Fe-sabare. “O kulum da sabrederse.”

Lem yeşkünî ilâ uvvâdihî. “Kendisini ziyarete gelenlere beni şikâyet etmezse...”

Ne olur?

Hastalanır, yatar, tanıdıklar duyarlar, eşi dostu gelirler, “Geçmiş olsun...” çiçek buket, şeker meker, hasta ziyareti.... Gelirler.

“E ne oldu?”

“Aman efendim şöyle oldu da, böyle kaldı da...” bir sürü şikâyet...

Hasta ne yapacak?

Böyle yapmayacak.

Neden?

Bak, ne buyurmuş Allahu Teâlâ hazretleri;

“Ben bir kulumu bir belaya müptela kılar-
sam, bir hastalığa düşürürsem, o da sabre-
derse ve beni kendisini ziyaret edenlere
şikâyet etmezse, ‘Şöyle hasta oldum, böyle
uyuyamadım, öyle ağrıyor ki sırtım parçalanı-
yor...’ Öyle demezse, şikâyet etmezse...”

Ama aslında bir hastalık var.

Sümme ebre'tühû. “Sonra o hastalıktan
onu kurtarırsam, berî olursa, sıhhatlenirse...”
Ebdeltühü'l-lahmen hayren mine'l-lahmihî.
“Onun etlerini evvelki etlerinden daha hayırlı
etler hâline getiririm.”

Tabii hastalandı, zayıfladı, süzüldü, bir
deri bir kemik kaldı. Olsun, etleri gitti ama,
“Etlerini daha hayırlı bir etle değiştiririm.”

Ve demen hayren min demihî. “Kanını da
eski kanından daha hayırlı bir kan hâline geti-
ririm.”

*Ve in erseltühû erseltühû ve lâ zenbe
aleyhi.* “Eğer o amansız hastalıktan geriye
dünya hayatına müsaade edersem, yaşasın
[diye] döndürürsem, hiç günahı kalmamış ola-
rak döndürürüm.”

Hastalıktan kurtuldu mu bir insan, oh, hiç günahı kalmamış, Allah bütün günahlarını silmiş olarak gönderiyor.

Ve in teveffeytühû. “Eğer ölümünü murad edersem, o hastalıktan dolayı onun canını alırsam, öldürürsem...” buyuruyor Allahu Teâlâ hazretleri;

Teveffeytühû ilâ rahmetî. “Rahmetime daldırırım.”

“Öldürürüm ama rahmetime erdiririm. Ölürse rahmetime mazhar olur. Kalırsa günahları silinmiş ve mağfur, günahsız bir kul hâline gelmiş olur.”

Demek ki hastalığın müslüman için iki ihtimali var, iki güzel sonucu var. Ya Allah hiç günahları kalmayacak şekilde günahlarını siler; ya da ölürse rahmetine erdirir, rahmet ettiği kullarından eyler, cennetlik eder.

Ama ne şartla?

Hasta kendisini ziyarete gelen kimselere şikâyetçi olmayacak, Allah’ı şikâyet etmeyecek. “Şöyle hastalandım, böyle dert çektim,

inim inim inledim, gece sabahlara kadar uyuyamadım...” Sus be adam, kaçıyor sevaplar! Sus da sevabın olsun!

Müslüman demek ki böyle olacaktı. Yaptığı hayrı gizlice yapacak; çünkü Allah bilsin, kâfi. Başına bir musibet gelirse musibete sabredecek, onu kimseye söylemeyecek. Hastalanırsa hastalığına da sabredecek, kendisini ziyarete gelenlere Allah’ı şikâyet eder tarzda yanıp yakılmayacak. O zaman Allahu Teâlâ hazretleri ona, sabreden kimseye daha hayırlı bir vücut verir, eti güzelleşir, kanı güzelleşir, daha hayırlı olur. Ve günahları silinmiş olur. Ölürse de Allah’ın rahmetine gark olur, cennetlik olur. Hastalığı sebebiyle kurtulur.

Muhterem kardeşlerim!

Bizim imanımız öyle kıymetli bir varlığımızdır ki bizim sırtımızı kimse yere getiremez.

Neden?

e. İmanımız En Kıymetli Varlığımızdır

Öldürse şehit oluruz. Biz onu öldürsek gâzi oluruz. Hastalansak, hastalıktan şifa bul-

sak günahlarımız silinir. Hastalıktan ölsek cennetlik oluruz. Yani müslümanın sırtı yere gelmez.

Ne yapmamız lazım?

Müslümanlığımızı güzel Müslümanlık yapmaya çalışmamız lazım, o kadar. Yoksa kimse bizim sırtımızı yere getiremez!

Ruslar Çeçenler'i öldürüyor. Sırplar [Boşnaklar'ı] öldürüyor. Cezayir ordusu Cezayir halkını öldürüyor. Ölen cennete gidiyor. Asıl felaket, kalıp da kâfir olmaktır. Kâfir olana hiç acımıyoruz da... Balkanlar'ın hepsi komünist oldu, kâfir oldu. Orta Asya komünist oldu, kâfir oldu. Afrika şöyle oldu... Memleketimizde yetişen insanların şu kadarı bu kadar tahsil gördü, dinini unuttu, imanını unuttu, kimisi ateist oldu, münkir oldu, ayyaş oldu, sarhoş oldu... Buna üzölmüyoruz da bir yerde biraz birisi yaralansa, biraz kırmızı bir kan görssek, "ah vah!" ediyoruz, üzölüyoruz. Asıl üzölülecek, imanın gitmesi! Çünkü müslüman imanlı olduğu zaman ona kimse dünyada âhirette zarar veremiyor.

Tabii bir de âyetlerde başka müjdeler var; Allah bir de müslümanı koruyor. Kendisine tevekkül edene yardım ediyor. Ummadığı yerde imdadına yetişiyor.

Uşak'ta Yunanlılar [Türkler'i] camiye tıkmışlar. Ellerinde ateş, yakacaklar. Herhalde ahşap cami... O zaman betonarme camiler yok. Tabii düşünelim, İstiklal harbi zamanında beton yok, çimento yok; kerpiçten, ahşap herhalde... Camiye tıkmışlar, cayır cayır hepsini yakacaklar. Yunanlı askerlerden bir tanesi bir de laf söylemiş, demiş ki;

“Hadi, sizi gelsin de Allah'ınız kurtarsın şimdi!”

Din düşmanlığına bak! Bir de edepsizliğine bak!

“Hadi gelsin, sizi Allah'ınız kurtarsın!”

Bu söz müthiş bir sözdür. Allah'a karşı böyle bir söz söyleyen ne olur?

Kapılar bir açılmış arkadan, pat pat o tarafta, Türk askerleri... Bak, Allah nasıl kurtarıyor! Sen misin öyle diyen? Gör bak, işte böyle kurtarıyor! Süngüyü yemiş.

“Allahu Teâlâ hazretlerinin gücüne gider” derler, bazı sözlere çok dikkat etmek lazım. Daha doğrusu insanın söylediği söze çok dikkat etmesi lazım. Biz onların yanlış, sapık yolda olduğunu biliyoruz. Hıristiyan sapık, neden?

Putu tapıyor, Hz. İsa’ya tapıyor.

Hz. İsa’yı biz senden çok seviyoruz ama Hz. İsa’ya tapılmaz. Ama Peygamber Efendimiz İslâm mücahitlerine diyor ki;

“Gittiğiniz yerde düşmanlarla çarpışırken kendi başında ibadet eden rahiplere dokunmayın.”

Bak, Peygamber Efendimiz’in nasihatine:

“Kadınlara, çocuklara dokunmayın. Ancak sizinle çarpışan adamlarla savaşın. Ağaçları, hurmaları yakmayın. Bahçeleri, tarlaları tahrip etmeyin. Hayvanlara zarar vermeyin.” diyor.

Müslüman niçin cihat eder?

Allah’ın emri yerine gelsin diye.

Ermeniler bize düşman. Bir Ermeni’yle bir yerde -Kuveyt’te- karşılaştık da konuştuk. Türkçe konuşuyoruz. Ben onu Türk sandım,

meğer Ermeni'ymiş. "Biz Süryaniyik." diyor. "Ermeni" demek.

"Siz bizim babalarımızı kıtır kıtır kestiniz." diyor.

"Yok. Ben kesmedim. Kim demiş, nereden?" dedim.

"Yok, kestiniz. İşte biz de buraya geldik."

"Ne zaman kesmişler ya?" dedim.

"İşte babalarımızı, dedelerimizi kesmişler." dedi.

Ben boyuna soru soruyorum böyle...

"Ne yapıyorlarmış bizim memlekette? Yani babalarınızın ne işi varmış bizim memlekette?" dedim bu sefer.

Ona daha da kızdı;

"E asırlardır orada durmuşlar!"

Zaten benim istediğim de o, yani sorularla tuzağa düşürmek istiyorum.

"Sizin dedelerinizi asırlarca bizim dedelerimiz kesmemişler de, en sonunda niye kesmişler?" dedim.

Soruyu sordum; çuvalladı, bana cevap veremedi.

Ne zamandan beri bizim memlekettesiniz?

“Asırlardır.” diyor. “Yedi asır, sekiz asır... Siz gelmeden önce.”

“Peki, o kadar zaman Osmanlı imparatorluğu 200 bin kişilik orduyla Avusturya’ya giderken, Kanuni Sultan Süleyman, Barbaros Hayrettin o kadar kuvvetliken, cihanı titretirken, niye biz kesmemişiz sizi?” dedim; cevap veremedi.

“Sonra niye kesmiş bizimkiler?” dedim, cevap veremedi.

“Bak, ben cevabını vereyim sana. Ben bu sorunun cevabını biliyorum. Biz yedi asırdır bu diyarlardayız. Yedi asır biz buraya hâkimken size ses çıkartmadık. Kilisenize dokunmadık, namusunuzla dokunmadık, ticaretinize dokunmadık, askere almadık. Hudutlarda biz öldük, memleketi biz koruduk; siz ticaret yaptınız, zengin oldunuz.

Ankara'nın en güzel köşkleri Keçiören'de, Ermeni köşkleridir; bahçeli, havuzlu, üç katlı büyük konaklardır. Bazıları eski eser olarak oralarda duruyor. Ermeniler...

Neden?

Zenginledi, ticaret yaptı, rahatladı, malı birikti, mülkü birikti, savaşımadı.

“Biz size yedi asır bu kadar iyilik yaptık... Sizden vezir yaptık; Marko Paşa Ermeni. Sizden dışişleri bakanı yaptık, sizden memur yaptık, sizi saraya aldık, her türlü komşuluğu gösterdik, ‘komşu’ dedik. Siz, biz kuvvetliken bizim nimetlerden istifade ettiniz. Bize Yunanlı, Rus, Sırp saldırdığı zaman onlarla birlik oldunuz, fırsatı fırsat saydınız, bize saldırdınız. Ve bizi kestiniz. Evvela siz kestiniz. Katliam yaptınız, suikast yaptınız. Padişahımıza bile Cuma namazından çıktığı zaman suikast yaptınız. İstanbul'da nice nice cinayetler işlediniz. Gizli gizli komite kurdunuz. Başka şehirlerde silahlandınız. Mahallelerinizi tahkim ettiniz. Ruslar Erzurum'a vesaireye gelirken yol gösterdiniz, oralarda katliamlar yaptınız. Köylüleri kat-

lettiniz, topluca mahvettiniz. Önce siz başlattınız. Ondan sonra da Allah bizim mazlumluğumuza acıdı, düşmanları memleketten dışarıya atmayı bize nasip etti. Biz de sizin yaptığınız katliamların hesabını sorduk. Yani sormuşlar. Ben de yapmadım da, hani dedelerimiz ondan yapmışlar.” dedim.

“Haklı mıyız, haksız mıyız? Siz küfrân-ı nimette bulundunuz, ondan.” dedim.

Adama “haklısınız” dedirttim. Güzel konuştum. Allah güzel konuşmak nasip etti, “haklısınız” dedirttim.

Çünkü haklıyız. Çünkü biz kimseyi öldürmüyoruz, öldürmedik; “sen Yunanlısın” diye öldürmedik, “sen Bulgarsın” diye öldürmedik, “sen Sırpsın” diye öldürmedik, “sen Ermenisin” diye öldürmedik, “sen yahudisin” diye öldürmedik. Hıristiyanlar Endülüs’te öldürüyordu. Bizim Barbaros Hayrettin’in [donanması] gittiler -500 yıl önce- oralardan hıristiyanları aldılar, getirdiler. “Biz burada sizi öldürmeyiz, burada yaşayın.” dedi. Katolikler İspanya’da kesiyordu. Biz oradan ölenleri kurtardık. Bizim hâlimiz, huyumuz bu. Ama yeri

gelince söylemek lazım, konuşmak lazım, anlatmak lazım.

Elhamdülillah dinimizin her emri güzel.

İkinci hadîs-i şerîfe geçelim. Galiba bu gi-dişle üç hadis ancak okuyabileceğiz.

ثَلَاثٌ لَيْسَ لِأَحَدٍ مِنَ النَّاسِ فِيهِنَّ رُخْصَةٌ: بِرُّ
الْوَالِدَيْنِ مُسْلِمًا كَانَ أَوْ كَافِرًا، وَالْوَفَاءُ بِالْعَهْدِ
لِمُسْلِمٍ كَانَ أَوْ كَافِرًا، وَأَدَاءُ الْأَمَانَةِ إِلَى مُسْلِمٍ
كَانَ أَوْ كَافِرًا.

*Selâsün leyse li-ehadin mine'n-nâsi
fîhinne ruhsatun: birrû'l-vâlideyni müslimen
kâne ev kâfiren ve'l-vefâu bi'l-ahdi li-müsli-
min kâne ev kâfiren ve edâu'l-emâneti ilâ
müslimin kâne ev kâfiren.*

Bu hadîs-i şerîf Hz. Ali Efendimiz *radiyalahu anh'*ten rivayet edilmiş.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“Üç şey vardır ki insanlardan hiçbir kimseye bu konularda ‘Bunu yapmayabilirsiniz.’ diye bir müsaade verilmemiştir.”

Herkesin istisnasız bunları yapması lazım. Yapmamaya ruhsat yoktur. Herkes bunları yapacak, üç konu.

Nedir?

f. Müslüman Olmasa Bile Anne Babaya İyi Evlatlık Yapmak

Bir; *birrü'l-vâlideyni müslimen kâne ev kâfiren*. “Anne babaya iyi evlatlık yapmak, isterse annesi babası müslüman olsun, isterse kâfir olsun.”

Evlat anasına babasına müslümanca evlatlığını yapacak. Oluyor. Evlat müslüman, annesi babası kâfir. Bu günümüzde nasıl olur?

İngiliz gelir, müslüman olur, anası babası kâfir kalır.

Eskiden Peygamber Efendimiz'in zamanında nasıl oluyordu?

Geliyordu evlat müslüman oluyordu, anası babası müslüman olmuyordu.

Anne babaya iyilik evlâdın vazifesidir, anası babası ister müslüman olsun ister olmasın. Rahmetli büyüklerimiz -annemiz, babamız, büyüklerimiz, ninelerimiz- derlerdi ki;

“İnsanın anası babası hıristiyansa, kötürüm olsa; kiliseye götürmek yok, çünkü günaha götürmeye müsaade yok, kiliseden sırtında taşıyacak, eve getirecek. Götürmek yok ama getirmek var.” diye böyle anlatırlardı.

İslâm’da anne babaya hürmet sonsuzdur.

Ben Münih’te gördüm. Arkadaşımızın dairesinin karşısında bir daire vardı, yaşlı bir kadın vardı. Aldılar kadıncağızı, düşkünler evine yatırıp verdiler, eşyalarını da dağıtıp verdiler. Çocuklarına kirayı vermek zor geliyormuş. Düşkünler evine yatırıp verdiler. Evleri, eşyaları dağıtıldı, yağmalandı; kadın da gitti düşkünler evine...

Bizde nasıldır?

Bizde annemize babamıza biz ölünceye kadar evde bakarız, elimizden geldiğince hizmet ederiz, duasını almaya çalışırız.

Bak İslâm’la, Müslümanlıkla Hıristiyanlığın farkı bu işte. Bizde böyle değil, onlarda öyle.

Annesi babası insanın müslüman değilse yine evlat onlara evlatlığını güzel yapacak.

Benim başımdan geçen çok meşhur bir hâdise vardır. Belki bilenler var, belki yeniler var içinizde... Bizim fakülteden bir talebem bana geldi, dedi ki;

“Hocam sizle bir şey konuşmak istiyorum.”

“Buyur.”

Sakallı bir çocuk...

“Babam beni evden kovdu. ‘Defol! İstemiyorum seni! Senin gibi evlat olmaz olsun!’ dedi, beni evden kovdu.” dedi.

“Niye?” dedim.

“Benim müslüman olduğuma kızıyor. Sakallı, müslüman, namazlı niyazlı olduğuma babam kızıyor.” dedi.

“Babanın mesleği ne?” dedim.

Sazcıymış, saz imâl ediyormuş. Demek ki zihniyeti itibariyle böyle bir insan.

“Şimdi ben ne yapayım?” dedi.

Ben dedim ki;

“Aman, evinden kovulmuşsun, paraya ihtiyacın varsa, yardıma ihtiyacın varsa evvela

onu halledelim. Sana yardım edeyim. Yardım edelim.” dedim.

“Yok, mâli durumum iyi, paraya ihtiyacım yok.” dedi.

“Peki, ben ne yapayım?”

Ben dedim ki; -şöyle bir düşündüm, el-hamdülillah Allah aklıma öyle getirtti-

“İslâm’da anneye babaya hürmetin hududu yoktur. Sen babana bir mektup yaz. ‘Sevgili babacığım, ellerinden değil ayaklarından öperim...’ Ne diyeceksen de... ‘Ben seni seviyorum. Ben müslüman bir insanım; imanım dolayısıyla anne babaya hürmet etmek, hizmet etmek benim dinimin gereğidir. Ben size hizmet etmek istiyorum. Ama siz benim müslüman olduğuma kızılıyorsunuz. Beni imanımdan ayırmak istiyorsunuz. İmanımdan ayırma bahis konusu olduğu zaman Allah’ın tarafını tutarım, sizi dinlemem. Çünkü ben her şeyden önce Allah’ın kuluyum, Allah’ın benim üzerimdeki hakları çok çok daha fazla, onun için orada sizi dinlemem. Eğer beni Allahım’dan, dinimden, imanımdan ayırmak isterseniz o yok. Ama müsaade edin, ben dinimde imanımda serbest

olayım, size hizmet etmek istiyorum.’ Böyle bir şeyler yaz.” dedim.

Tabii eve gidemiyor. Bir mektup yazmış. Aylardan sonra benim kapı yine çalındı, fakültedeki odamda, bu sakallı çocuk geldi, yanında da başörtülü uzun mantolu fidan gibi bir kız var, boylu poslu bir kız... “Herhalde bizim delikanlı evlenecek mi ne yapacak? Nişanlısı galiba...” diye aklımdan böyle geçirdim.

“Oturabilir miyiz, girebilir miyiz hocam?” dedi.

“Gel bakalım, otur.” dedim.

“Merak ettim senin durumunu?” dedim.

Oturdu.

“Hocam, biliyor musunuz?” dedi.

“Nereden bileyim?” dedim.

Ama biraz dilimi tuttum... Dil tutmak da iyi oluyor, yani insanın içinden her geçeni söylemesi iyi olmuyor, sabretmesi iyi oluyor. “Nişanlın mı?” filan demedim, baltayı taşa vura-cakmışız...

“Bu benim kız kardeşim.” dedi.

Kız kardeşiymiş.

“Mařaallah, bak örtülüymüş.” dedim.

Mantolu, başörtülü, eldivenli, güzelce tam tesettürlü...

“Hocam, bu benim mektubumun eseri.” dedi.

“Ben sizin emrettiğiniz mektubu yazdım. Benim mektup evde bomba gibi patlamış. Herkes bir tarafa dağılmış, ağlaşmışlar. Babam ağlamış, anam ağlamış, kız kardeşlerim ağlamış. Ağlaşmışlar, feryâd-ı figan... Hatalarını anlamışlar. Beni çağırıldılar. Gittim, ellerini öptüm. Kız kardeşim kapandı. İşte evde böyle güzel bir hava oldu...” dedi.

Ben çok sevindim. Birkaç ay sonra yine geldi;

“Hocam, müjde!”

“Hayrola, ne oluyor bu sefer?” dedim.

“Babam dahil bütün aile hacca gidiyoruz.” dedi.

İslâm’a karşı olan bir babanın değişmesine bak...

Neden?

Bizim dinimizin bereketinden. Çünkü bizim dinimizde anneye babaya hürmet var. O hürmeti biz işlettik. Bize gelen öğrencimize bunu tavsiye ettik. O da İslâm'ın emrini uyguladı. Bomba gibi patlamış; evlerinde küfrün, inkârın duvarları yıkılmış, şeytanın kalesi yıkılmış, imanın kalesi kurulmuş.

Onun için, anne babaya hürmet böyledir, bir.

Muhterem kardeşlerim!

Bunda ruhsat yok; kâfirdir, anneye babaya [hürmetsizlik] yok. Yalnız tabii o İslâm'a saldırırsa, savaşırsa sen de İslâm'ı korumak için çarpışırsan o zaman başka. Ama normal şartlarda sulh içinde yaşarken o kâfir de olsa mü'min de olsa sen evlatlığını ona yapacaksın. Bu bir.

İkincisi; *el-vefâu bi'l-ahd*. “Müslümana olsun kâfire olsun, sözünde durmak, ahbine vefalı olmak.”

g. Müslüman Olmayana Bile Verilen Sözde Durmak

Müslüman böyledir. Bugünkü gazetelerde vardı... Bugün burada biraz misafir olduğum için okuma imkânı buldum, her zaman bu imkânı bulamıyorum. 43 yıldır Amerika'ya hiç "gık" dememişiz; vefalı, âşık-ı sâdık, her dediğine "evet" demişiz. Hiç itiraz etmemişiz. Halbuki "Politikada devamlı dostluk, devamlı düşmanlık olmaz." diyor. Onların politikası makyavelizm, yani fırsatçılık, faydacılık. Ama bizde tabii Osmanlılar'dan gelme geleneksel bir [anlayış] var. 43 yıl, "Men onu sevirem, o beni sevmez." dediği gibi, karşılıksız bir sevgi... Tabii o da doğru değil de...

Ahde vefa, yani bir ahit yapmış mısın, söz vermiş misin, ona vefa göstereceksin.

Bizim arkadaşlar arasında, iki şirket arasında ihtilaf çıkmış, birbirlerinin aleyhindedir. Bir gün onları topladım; onu dinledim, onu dinledim...

"İki şirket arasında bu anlaşmayı bozalım."

"İlk toplantıda ahit nasıldı?" dedim.

“Üç sene.”

“Üç sene sürecek bu ahit! Çatlasanız da patlasanız da ahde riâyet edeceksiniz. Getirin anlaşmanın maddelerini, göreyim. Üç sene demişseniz üç sene bu anlaşma devam edecek.”

Ahde vefa, müslümanın esaslı vasıflarından birisi de budur. Sözüne sadıktır. Sözü senettir. Bir kere ağzından çıkmışsa öyledir. Ve sözünde durur. Sözünde durmak için olanca gayretini gösterir. Ahde vefa, bu da çok önemli!

Allah *celle celâlühû* Kur’ân-ı Kerîm’de;

إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا

*Inne’l-ahde kâne mes’ûlâ*¹ diye buyuruyor. Ahdini bozanlara sorgu sual edecek. Niye ahdini bozdun?

Ya ahit yapmasaydın, ya ahdi bozmasaydın. Yaptın, ahdine sâdık olacaksın. Kira ahdi, ticârî akitler vs.vs. her neyse akdine, ahdine sadâkat, vefa olacak.

¹ 17/İsrâ, 34.

Bu hususta da müslümanların ahde vefasının sonsuz güzel misalleri var. Peygamber Efendimiz birisiyle sözleşmiş, ahitleşmiş; “Falanca yerde, filanca vakitte buluşalım.” Peygamber Efendimiz üç gün orada durmuş. Üçüncü gün gelmiş; “E niye gelmedin, beni üç gün beklettin?” Peygamber Efendimiz üç gün beklemiş. Ahde vefa, sözüne sadâkat... *Muhammed el-Emin*; güvenilen Muhammed. Sen o sıfatı alabiliyor musun? Komşular sana diyebiliyor mu?

Birbirimize diyemiyoruz.

Benden birisi borç istedi. “Hocam, bana borç ver.” dedi.

“Ne kadar?”

“Şu kadar büyük bir miktar.”

“Bu borcun altından kalkacak tâkatim yok. Sen bunu [ödeyemezsen] benim durumum fena.” dedim, veremedim.

“Karşı taraf bir borcu geriye ödeyemezse... Ben sana şu anda sağdan soldan tedarik ederim ama bu kadar büyük miktarı sen

ödemezsen, bu tarafa karşı ben [bir söz söyleyemem,] kusura bakma.” dedim.

Ama şöyle olsa; “Bu şahıs mutlaka parasını öder.” O zaman bulurum. Derim ki; “Ey cemaat-i müslimîn! Şu adamın şu kadar borca ihtiyacı varmış. Verecek, bana söz verdi.” derim.

Yani bizim güvenilirliğimiz kalmamış. “Acaba sözünde durur mu, durmaz mı? Acaba borcunu öder mi, ödemez mi?”

Ödemiyo. “Mahkemeye müracaat et.” diyo.

“E seninle konuşmadık mı be adam? Hani şöyle şöyle konuşmadık mı?”

“Olsun, vermiyorum.” diyo. Mahkemeye, hadi bakalım... Biliyor ki mahkeme şu kadar sallanacak, şu kadar takside bağlanacak, enflasyondan paranın değeri şu kadar aşağı gidecek. Bu erkeklik değil, Müslümanlık da değil.

Ahde vefa, müslümanın bir şîârı da bu.

Karşıdaki kâfir olsa da ahdine vefa edeceksin. Mü'min de olsa kâfir de olsa bilecek; “Müslüman doğru sözlüdür.” diye.

Bak ne diyor, [Ogier Ghiselin] de Busbecq isimli bir Belçikalı [diplomat;] kalkmış gelmiş Osmanlı diyarına... Baron de Busbecq, Hollanda'ya laleyi götüren adam. Burada bulmuş da Hollanda'ya laleyi buradan götürmüş. Bizim deniz savaşlarında yendiğimiz bir hıristiyan gemisinin bayrağını esir almışız, onu rica etmiş, almış geriye götürmüş. Neler yaptığını yazıyor. Laleyi götürmüş. Kafilesi Avrupa'dan Yedikule'ye geldiği zaman, kış günüymüş, bakmış ki her taraf çiçek, her taraf çiçek; sümbüller, güzel kokulu [çiçekler...] Diyor ki;

“Ya bu Osmanlılar'a akıl ermez, muazzam bir çiçek sevgisi var. Bunlar yemeklerine yani sofralarına çiçek koyarlar. Evlerine, bahçelerine çiçek koyarlar, her tarafa...”

Demek ki o zaman onlarda yokmuş. Bizde zarâfet var, sevgi var. Öyleymiş demek ki... Baron de Busbecq, bir sözü daha önemli, çiçeği sevmemiz güzel vesaire de, diyor ki;

“Müslümanlar ile bir sözleşme yaptığın zaman, o müslümana itimat edebilirsin.”

Bunu Avrupa'dan Türkiye'ye gelecek kimselere yazıyor. “Ey benim Avrupalı kardeşim,

sen Osmanlı diyarına gittiğin zaman, bir müslüman sana bir söz verirse yapar, ona itimat edebilirsin. Para da ver, alış veriş de yap, sözü senettir, aldatma bilmezler.” diyor.

“Ama sakın aldanıp da ‘dindaşımdır’ diye gayrimüslimlerle muameleye kalkma! Akit de yapsan, ahit de yapsan ahitleri bozarlar, seni aldatırlar.” diyor.

“Mümkünse bir müslümanın yerinde, evinde misafir ol. Çünkü çok temizdir. Temiz çarşaf çıkartırlar, yorganları, çarşafaları güzeldir. Sakın bir hıristiyana misafir olma, çok pis-tirler!” diyor.

Bak, Osmanlı nasıl tanınmış?

Güzel ahlâk, İslâm ahlâkı.

Ana babaya iyilik, birincisi. Ahde vefâ, ikincisi.

Üçüncüsü neymiş?

Edâu'l-emâneti ilâ müslimîn kâne ev kâfiren. “Emaneti sahibine götürüp iade etmek, vermek.”

Birisi sana bir şey emanet etmiş, vermiş, sen de o emaneti iyi koruyacaksın. Ondan

sonra da sahibine vereceksin. İsterse sahibi müslüman olsun, isterse kâfir olsun. Sana emanet etmiş, “emanet” demiş, “al” demiş, “Bir yere gidiyorum, gelince alacağım. Sende dursun.” demiş.

Şimdi öyle insanlar oluyor ki birisi hacca giderken yanına emanet bırakıyor, döndüğü zaman vermiyor. “Yok, bırakmadın.” diyor, “vermiyorum” diyor. Yani parayı görünce inkâr ediyor, emaneti vermiyor; yazılı anlaşma yok diye.

Bizim kurnaz bir komşumuz vardı. Ev sahibiyle ihtilafı olmuş, birkaç ay [kirayı] vermemiş mi nasıl oldu, detayını unuttum. Yalnız hatırımda kalan tarafı şu: Ev sahibi bizim bu kurnaz arkadaştan kontratı istemiş. Bu bizim ihvânımız değil de komşuluktan bir kimse... Kurnaz, çok zeki bir insan. O da kontratı isteyince, “Kontrat yok, kaybettim.” demiş. Kontratı kaybetmiş. Ev sahibi bu sefer bunu mahkemeye vermiş. Demiş ki;

“Bunun kirası şu kadardı, vermedi.”

Evi 300 liraya kiralanmışsa, çok büyük bir rakam söylemiş.

Muhakeme olmaya mahkemeye gitmişler. Hâkimin huzuruna çıkmışlar. Ev sahibi iddia ediyor ki; “Şu kadara kiraydı...” Kendisindeki [kontratı] değiştirmiş. İki nüsha oluyor, bir ev sahibinde oluyor, bir kiracıda oluyor. Kiracı kaybetti diye elindeki kira mukavelenâmesine bir tahrifat yapmış, bir oyun yapmış, kirayı çok yazmış. “İşte şu kadar kira vermesi lazımdı, ihtilafa düştük.” deyince, “İşte kontrat!” demiş, hâkime vermiş.

Hâkim de bizim kurnaz komşuya soruyor:

“Bak, sen böyle yapmamışsın, kira böyle?”

O da çok kurnaz, “anasının gözü” diyorlar ya, ne demekse o... O da meğer kaybetmemiş de başka sebepten öyle demiş.

“Efendim, ne diyor kira orada? Şu kadar diyor. Bu doğru değil efendim.” demiş.

Ev sahibi; “doğru” demiş.

Ondan sonra biraz daha böyle uğraştırdıktan sonra, çıkartmış yanındaki [kontratı], kendisi kaybetmemiş meğerse, hâkime göstermiş.

“Yalan söylüyor. Bakın, bendeki nüshası böyle.” demiş.

Bu olmuş olan hâdisenin konuyla ilgisi ne?

Ev sahibi karşısındaki mukaveleyi kaybetti diye oyun etmeye kalkıyor. Kontratı kaybetmiş diye oyun oynamaya kalkıyor. Halbuki nasıl olması lazım?

Dürüst olması lazım. Onun misâli diye söylüyorum.

Karşıdaki ister kâfir olsun ister müslüman olsun, emaneti verecek. Karşısındaki ister müslüman olsun ister kâfir olsun, sözleşmesini bozmayacak, ahdine sadakat gösterecek. Annesi babası ister müslüman olsun ister kâfir olsun, evlatlık vazifesini güzel yapacak.

Bir hadîs-i şerîfi daha okuyalım, dersi bitirelim.

Arada uzun bir hadis var, onu atlıyorum. Bir dahaki sefere inşaallah okuruz. Vakit kısa kesilsin diye...

ثَلَاثٌ يُصَفِّينَ لَكَ وَدَّ أَخِيكَ: تُسَلِّمُ عَلَيْهِ إِذَا
لَقَيْتَهُ، وَتُوسِّعُ لَهُ فِي الْمَجَالِسِ، وَتَدْعُوهُ بِأَحَبِّ
أَسْمَائِهِ إِلَيْهِ

Selâsün yusaffîne leke vüdde ahîke: tüsselimu aleyhi izâ lakîtehû ve tüvessiu lehû fi'l-mecâlisi ve ted'ûhu bi-ehabbi esmâihî ileyhi.

Bu da bu akşam üçüncü hadis-i şerîfimiz oldu.

Bu hadîs-i şerîf Osman b. Talha el-Cühenî'den rivayet edilmiş. Tayâlisî, Hâkim, İbn Asâkir, İbn Mende rivayet etmişler.

Diyor ki Peygamber Efendimiz;

h. Arkadaşın Arkadaşa Sevgisini Artıran Şeyler

“Üç şey vardır ki bunları yapınca arkadaşının sana olan sevgisi berraklaşır, çoğalır, seni daha çok sever.”

Yani arkadaşına nasıl tavır konulacak, onu anlatıyor. Onu kısaca söyleyiverelim.

Bir; *tüsellimu aleyhi izâ lakîtehû*. “Karşılaştığın zaman selam verirsin.”

Selam muhabbeti celbeder. Selam güzel bir şeydir. Küçümsememek lazım. Sevabı da çoktur.

İkincisi; *ve tûvessiu lehû fi'l-mecâlisi*. “Mecliste yer gösterirsin.”

“Gel kardeşim, şuraya oturuver.” Yanında yer açarsın, oturtursun. Meclislerde yer gösterirsin. “Bak, sıkışık yerde bu bana yer gösterdi...” muhabbeti artar.

Selamdan muhabbet olur. Bu yakınlıktan muhabbet olur.

Üçüncüsü de; *ve ted'ûhu bi-ehabbi es-mâihî ileyhi*. “O adamı onun en çok sevdiği isimle, hoşuna giden hitapla çağırırsın.”

Bazı insanlar güzel hitap etmeyi biliyorlar, çok güzel hitap ediyorlar; seviniyor. Bazısı da bunu bilmiyor, kırıcı hitapla hitap ediyor, karşısındaki insanı üzüyor.

Bazıları bizi sakallı görüyorlar; tavrı sert, sakallı olduğumuz için, biraz da yüzümüzün ta-

bîî şeklinden şemâilinden, boyumuzdan posumuzdan bizi beğenmiyor. Tamam, olabilir, ne yapalım, Allah yaratmış... Bizi beğenmiyor. “Hafız!” diye hitap ediyor. Hafız ama küfreder gibi “hafız!” diyor. “Hafız” diyor ama hürmet ettiğinden değil, hizmetçi çağırır gibi; “Hafız, gel!” İlk önce onu yakıştıyor. Peki, gidiyorsun yanına.

“Nerelisin sen?”

“Çanakkaleliyim.”

“Ne iş yaparsın? Müezzin misin, imam mısın? Kayyım mısın, süpürgeci misin?”

Sormuyor da, yani bu edada...

“Emekliyim.”

Ben de tabii içeriye çekiyorum. Emekliyim.

“Nereden emeklisin?”

“Üniversiteden emekliyim.”

Yine söylemiyorum.

“Ee müstahdemiydin orada? Neydin?”

Tabii insan üniversitede her şey olabilir.

“Profesördüm.” deyince; “Ha!” adam bayılacak... Ne oluyorsun?

“Profesördüm, emekli oldum.” deyince;

“Hocam özür dilerim, kusura bakma.”

Ne özür dileyeceksin, ahlâkını düzelt! İnsanları hor hakir görme. İnsan köylü olabilir, müstahdem olabilir, şöyle olabilir, böyle olabilir; hürmet et, sevgi göster, saygı göster, Allah için sev. Yaradılanı hoşgör, Yaradan’dan ötürü. Huyu böyle...

Ama bir insan güzel giyimliyse, kravatı varsa, pantolonunda ütüsü tamamsa... Ütüsünün tamamlığı meziyet değil ki... Demek ki camiye gitmiyor, namaz bile kılmıyor ki ütüsü sağlam kalıyor. Biz müslümanların biraz ütüsü bozuk olur. Tıraşı iyiyse, sinekkaydıysa, giyimi güzelse “ye kürküm ye...” o zaman çok hürmet ediyorlar, itibar ediyorlar.

Ben birkaç defa böyle belediyeye gittim, bir kenarda oturdum. Kurtların arasında kuzu gibi... İstanbul’da bir yerlerde... Eskiden... Hani bu zamanın [memurları] da alınmasınlar. Belediye memurlarının böyle tavrından... Bir

insan sakallı mı, yandı. Çarşafı mı, bitti. Müslüman mı, eyvah! Neredeyse bize Merih'ten gelmiş gibi bakıyorlar, o kadar garipsiyorlar.

Ya bu memleketi sakallılar kurtardı. Savaşı onlar yaptı, onlar şehit oldu, onlar gazi oldu. "Allah Allah" diye çarpıştılar. Hâlâ da öyle... Savaş olduğu zaman müzik yayınları kalkıyor, o zaman Kur'ân-ı Kerîm yayınları başlıyor. Savaş bitti mi, hadi yine dansözler, şarkılar, türküler... Öyle şey olur mu?

İşe yaradık mı öleceğimiz zaman bizi çağırıyorlar, yaşayacağımız zaman bizi hayatı başımıza zindan etmeye çalışıyorlar. "Başını örtme, başını aç! Vay gerici! Vay sahte!" Vay şöyle vay böyle... Ne oluyorsun?

Allah ıslah etsin. Bizlere de İslâm için güzel çalışmalar nasip eylesin de haksızlıkları anlatalım, İslâm'ın güzelliklerini öğretelim. Görüyorsunuz, ne kadar güzel bir din elhamdülillah, neresinden baksan, hangi hadisi okusan İslâm'ın prensiplerinin ne kadar güzel olduğunu görüyoruz.

Evet, bir hatm-i haceganımız oluyor, onu yapalım.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN
1 Zilhicce 1415 / 30.04.1995

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

